

чи «карантином» та неможливістю виконання своїх зобов'язань за міжнародним договором купівлі-продажу.

1. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003, №№ 40–44, ст. 356.
2. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003, № 18, № 19–20, № 21–22, ст. 144.
3. Про торгово-промислові палати в Україні: Закон України від 2 грудня 1997 року № 671/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998, № 13, ст.52.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17 березня 2020 року № 530-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2020, № 16, ст.100.

Олена ПРИШЛЯК
(ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Опті», м. Дніпро, Україна)

ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА У ВИРШЕННІ ПИТАНЬ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ

Судова влада відіграє важливу роль у розвитку суспільства. Вона є визначальною у демократизації суспільства, економічному розвитку держави. Покладаючись на справедливість національного суду суб'єкти господарювання готові протистояти корупції, виводити доходи з тіні, офіційно вести підприємницьку діяльність. Довіра суду особливо важлива у період реформування, коли справедливість судочинства визначається також і глибокими морально-етичними якостями суддів.

Науковці приділяють особливу увагу проблемам судового правозастосування в Україні. Пошуку та застосуванню практичних способів ефективного судочинства покладені роботи М. Гнатюк, О. Зайчука, В. Копейчикова, Д. Луспеника, І. Невзорова, О. Немировської, Н. Оніщенко, І. Погрібного, В. Сердюк, О. Скакун та ін. Однак кризові явища в усіх сферах суспільства виявляють слабкі місця сучасного судового правозастосування.

В Україні судова влада представлена наступними гілками: цивільне судочинство, адміністративне, господарське, кримінальне.

Однак такий розподіл не є строгим. Наприклад, судом з цивільних питань розглядаються питання з адміністративних правопорушень. Наприклад, при порушенні правил дорожнього руху або при притягненні директора до адміністративної відповідальності при порушенні податкового законодавства.

Спираючись на практичний досвід, доцільно зауважити, що вирішення

певних груп питань, що відносяться, зокрема, до господарського законодавства, податкового, суддями цивільних суддів призводить до формального судочинства. Тобто виноситься рішення, яке, з одного боку, поверхневого торкається галузевого законодавства, а з іншого, – після апеляційного оскарження не підлягає оскарженню.

Доцільно зауважити, що процедури здійснення цивільного судочинства та адміністративного на практиці відрізняються на усіх стадіях. Наприклад:

1. Дотримання формальних вимог в адміністративному судочинстві на стадії подання позовних заяв та інших процесуальних документів має є значно жорстким, ніж у цивільному.

2. Представництво у адміністративному провадженні є конкретизованим, у той час, як у цивільному процесі суддя може вирішувати особу-представника (адвокат чи фізична особа, віком від 18 років), визначаючи чи відноситься справа до малозначної, якщо справа немайнового характеру, і тим самим обмежувати доступ до правосуддя.

3. При розгляді цивільним судом питань із взаємовідносин між платником податків, його посадових осіб та фіскальних органів суди не вдаються у нюанси та специфіку податкового законодавства. Це відображається у змісті судових рішень. Найбільш показовим у цьому є судові рішення у 2021 році, пов'язані з масовими порушеннями строків з подання нових звітів – податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску. Судді виходили з фактичного порушення, відкидаючи позиції фіскальних органів в офіційних роз'ясненнях, відкидаючи пункти Податкового Кодексу, за яким вищий податковий орган може відкликати протокол про порушення. Такий підхід сформував негативне відношення представників бізнесу до судової влади, оскільки поряд з формальним судочинством одночасно спостерігалася абсурдна ситуація, де адміністративний штраф на порядки нижчий за судовий збір, а отже, суд виявився зацікавлений не у визнанні платника податків невинним, а в будь-якому разі винним і змушеним сплатити судовий збір.

На нашу думку, директор як посадова особа не є відповідальною особою у розумінні цивільно-процесуального Кодексу, оскільки під час здійснення порушення як керівник, ця особа виконує корпоративні повноваження, а не особисті, тому взаємовідносини між податковою та директором доцільно розглядати в порядку адміністративного судочинства у питаннях притягнення до адміністративної відповідальності. З метою усунення будь-яких маніпуляцій з боку суду щодо зацікавленості у судових зборах, вважаємо доцільно, щоб штраф накладався не органами судової влади, а безпосередньо представниками податкової служби, і у разі незгоди посадова особа могла оскаржити через адміністративний суд.

Окрему категорію становлять справи про адміністративну

відповідальність при порушення правил дорожнього руху. У таких справах спостерігаються наступні тенденції:

– питання сплати судового збору визначаються рішенням Верховного суду, а не нормативними актами, тобто остання за часом позиція вирішує питання сплати чи звільнення від судового збору;

– розгляд справи переводиться у площину аналізу дій представника правоохоронних органів з точки зору правомірності дій, перевищення повноважень, що є предметом розгляду адміністративних судів;

– при розгляді справи у судах загальної юрисдикції судді не додержуються єдиних підходів, не підтримують створення єдиної судової практики. Натомість в адміністративних судах рішення суддів максимально спрямовані на створення судової практики з аналогічних питань, тому можемо спостерігати схожість рішень суддів, або поглиблене пояснення існуючої позиції.

Отже, спираючись на практичний досвід, можна зробити наступні висновки: 1. Цивільне судочинство є динамічним у створенні судової практики, а адміністративне – більш усталеним, поки не здійсниться зміна (відміна дії) певного нормативного документа. 2. Цивільне судочинство з питань притягнення до відповідальності з адміністративних правопорушень проявляє себе частково і не в повній мірі реалізує завдання судочинства загалом.

Юрій ФАНИГІН

заступник директора з обліку
і збереження музейних цінностей
Дніпропетровського національного
історичного музею ім. Д. Яворницького
(м. Дніпро, Україна)

**КУЛЬТУРА. КОЛАБОРАЦІЯ. РЕПРЕСІЇ. ХІД ТА ХАРАКТЕР
СЛІДСТВА ОРГАНІВ НКВС У 1945-1946 РОКАХ ПО СПРАВІ
КЕРІВНИЦТВА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ОБЛАСНОГО
АРХІВУ ЧАСІВ ОКУПАЦІЇ**

Друга світова війна стала одним з перших конфліктів, де яскраво проявилася ідеологічна складова протистояння сторін. Звісно, головну роль у цьому відіграло керівництво нацистської Німеччини, яке використовувало ідеологію у своїх агресивних та жорстоких дій, як в середині, так і зовні країни. Формувалася вона поступово, як і система, що її обґрунтовувала.[5] Не дивлячись, що про це вже неодноразово згадувалося у наукових працях, досі існують маловідомі факти та не повністю розкриті теми. Особливо з